

Den skotske Kvinde paa Tjele.

Livsbildning fra Reformationstiden

af H. F. Gwald.

Første Bog.

(Kortst.)

Dagligværelset paa Vingegaard var meget rummeligt og havde en taalelig god højde til Loftet; men, naar de første Forholds- undtages, var der i Stuen Indretning og Bohave meget, der lignede en velhavende Bomdes Dagligstue i senere Tider. Der var faste Bænke langs Vinduerne paa den ene Side ud til Haven, thi Værelset indtog hele Huset's Brede og var den egentlige Stofstue. Foran Bænkene stod et langt, højt Eggetræs Bord, og paa begge Sider af den plumpe Stenovn ved Endevæggen var der Rækker med store Tinsfade og nogle faa Stentøjs-Tallerkener, en Sjelendehed og Husmoderens Stoltthed. Vaaben og Jagttrodder hang paa Væggene, og i et Hjørne stod en Stent med Bægre, Krus og Kander. Ved et af Vinduerne til Gaarden stod et lille Bord med en Brodereramme foran en Ujshænt; det var Zde Nielsbatters vante Plads, hvor hun sad, naar hun holdt med at silte, og endelig stod noget derfra en Garnvinde og Husmoderens og hendes Pigers Kofte. Væggene vare kun hvidmalede; men det mørke Egepanel naaede højt op og friede en sidende fra at røre ved den kolde Mur. I øvrigt tydede alt paa stor Renlighed og Orden, og Gulvets røde Murstensfliser vare stæbe med frisk Sand.

Da Knud og Zde traadte ind, saa de, at der dog var een til Stede, nemlig gamle Oldemoder. Saaledes kaldtes Kristoffers, Thomas's og Annas Farmoder, Peder Krufes Efterlevende, Gidsel Pødbust. Hun henlevede sin Alderdom hos sin Sønesøn, ligesom hun i mange Aar havde haft Ophold hos sin Søn, Kristoffers Hæder, Landsdommer Enevold Pedersen Kruse, nemlig lige fra den Tid, da han med sin første Hustru, Kirsten Offe Dagesbatter, havde tilgæstret sig Gaarden. Denne var altsaa kommen i Krufes Eje paa samme Maade som Tjele til Slægten Lovensbalk. Gamle Gidsel havde overlevet sin Egteskille, sin Søn og begge hans Hustruer. Enevold Kruse havde nemlig efter sin første Hustrus Død giftet sig med Dorte Biffert, Moder til alle Børnene. Ingen vidste, hvor gammel Oldemoder var, ikke en Gang hun selv; men man mente, at hun mindst maatte have fyldt sit halvfemsindstyvende Aar.

Den gamle sad stænk i en Krog ved Døren, hvor hun havde sin Plads baade Vinter og Sommer, i en plump Trækstol med en blød Hynde og hvilede Hænderne paa et lille Bord. Rosenkransen gled gennem hendes stænkende Hænder, medens hun fremmulede sin Bøn til Jomfru Maria. Svagheden og tungbærighed som hun var, mærkede hun ikke Knuds og Zdes Indtrædelse.

„Eftersige Moder,“ mumlede hun, „Staberens, Frelserens Moder, viseste Jomfru, ærværdigste, prisværdigste, magtige, tro Jomfru! Vor Guds Barmhertighed, hemmelighedsfulde Hofe, Davids Taarn, Eftersigelseshaarn, Hus og Guld, Pagtens Art, Himmelens Port, Morgensjerne! Du, de fjesge Frelse, de bedrøvedes Trøsterinde —“

Her gjorde hun sultende en Pause, og Zde traadte til og lod hende vide, at Knud Mogensen fra Tjele var i Stuen og ønskede at byde hende Goddag.

„Den skotske Kvindes Søn,“ mumlede den gamle hovedrystende, men rakte dog Knud Haanden, som han efter Skik og Brug ærbødig hilsede. „Skik ham til Sæde, Zde, og giv ham en Velkomstdrik!“

Da den gamle havde sagt dette, hentsant hun atter i Bøn, indtil hun blidelig slumrede ind. Knud tog imidlertid Plads ved den fjerneste Bordende, Zde fyldte et Krus med Æl henne ved Stanken, bragte ham det og kredensede det, inden hun bød ham at drikke. Det vante Stakmeri var nu vejet fra hende, og der mødte ham fra hendes blaa Øjne et funklende Blik, der lyske og atter sluktes som et Stormods-Glimt. Knuds Bød var endnu i Oprør; han saa paa hende, underlig overvældet, mens Kruset rystede i hendes Hænder.

„Drik, Knud!“ sagde hun med dæmpet Røst. „Det er sødt at faa en Drik af din Haand, Zde!“ hviskede han.

Derpaa greb han hendes lille, bløde Haand, holdt den fast i sin og sagde:

„Giv Gud og alle hans hellige, at du maatte rætte mig mangt et Krus i mine Dage! Tænkter du deri som jeg, Zde?“

Zde tav et Øjeblik, hendes Øjne fyldtes med Taarer, medens hendes friske Læber krusedes af et hurtig hendsende Smil. Stakmeri i hende maatte vige for hendes Kærligheds voffende Magt.

„Ja, jeg gør, Knud!“ svarede hun dybt rødmende, idet hun drog sin Haand til sig og sank ned paa Bænken.

„Gud signe dig for det Ord, Zde!“ sagde Knud glad og med høj Røst, saa Zde angstelig stottede hen til den slumrende Oldemoder. „Sagde du det,“ vedblev han og dæmpede sin Røst, „med betraad du, og vel vidende, at du er min, og at det, som er stet, aldrig maa rokke?“

„Ja!“ svarede Zde, smilte gennem Taarer og drog et Sut.

„Hvorfor fulgte du det saa længe?“ spurgte Knud efter et Øjebliks Tausshed.

„For Gud,“ hviskede Zde til Svær, „du fit det tidlige nok, og du havde ikke haft det endda, havde ikke Thomas ægget mig ved sine onde Ord.“

„Du tror da ikke det, han sagde mig paa?“ spurgte Knud.

„Paa ingen Maade,“ svarede Zde; „dog,“ sejede hun til med Fasthed, „der tomme, hvad der vil!“

Knud saa hende ind i Øjet og læste der den Trost, som trods af Zdes Stakmeri var hendes sande Natur. Han drog hende til sig, og de beseglede deres Pagt med et Kys. Saa sad de tavse nogle Øjeblikke, indtil Zde sagde:

„Jeg blues dog ved, Knud, at det er kommet saaledes. Du burde først have henvendt dig til Kristoffer.“

„Du mener næppe, at dette er ubelømt?“; andre havde nysgjort som vi.“

Zde spurgte forundret, hvem Knud sigtede til, og da han under Tausheds Løfte betroede hende, at Holmer og Margaret paa lignende Maade havde givet hinanden deres Tro og hemmelig troslovet sig, slog Zde Hænderne sammen af Forundring og Glæde.

„Da,“ sagde hun, „lad ogsaa det, der er stet imellem os, være uomtalt;“ men da hun læste Mishaag i Knuds Afsyn, sejede hun til: „Marsagen, hvorfor jeg ønsker det, er alene den, at Kristoffer vil bortgive mig til Thomas, og hele Slægten vil gøre et Par af mig og ham. Din Vejlen vil da sikkert møde stærkt Modstand. Det er klogest at tie og bide en Stund. Maaste stifter Thomas Sind og vælger sig Hælems andenheds. Var du altsaa vis paa min Trost, Knud, og stol paa mig!“

Knud havde en trykkende Følelse af det Stænkvangre i dette Sammentraf, at baade han og hans Søster maatte skjule deres Lykke for Verden; men han slog sig dog til Taals og lovede at opfylde Zdes Ønske.

Nu blev deres Samtale afbrudt ved Husmoderens, Anna Seefelds Indtrædelse. Et mildt Smil lyske ud af hendes Øjne, da hun bød Knud velkommen; venlig og tællende var hun i al sin Færd, hun var i disse Dage døbt optagen paa Grund af det forestaaende Bryllup. Dette var vel Marsagen til, at hun ikke blev den Forvirring var, som forvejedes Zdes Kinder røde. Hun stænkede muntert paa den ellers huslige og flinke Zde for hendes Orkesløshed, bød hende følge med ud i Fædeburet og viste Knud den Gæst af opfordre ham til ogsaa at følge med og smage paa Bogværket.

Imidlertid sad Anna Enevoldsbatter og Margaret paa en Græsstrand i Lunden, Anna med Øjne, der var røde af Graad, Margaret med Armen om hendes Liv og selv tendelig rystet. Hun havde faaet et Strikemaal at høre, som havde gjort et dybt Indtryk paa hende.

Det overtraffede hende ikke saa meget at høre den Tilstaaelse af Annas egne Læber, at hun ikke sølte nogen videre Kærlighed til sin Fæstemand, Lavrids Lunow, ikke alene fordi denne øvrigt agtværdige Mand syntes hende lidet stillet til at sitte en del Jomfrus Hjerte i Brand, men fordi Anna heri kun endte Stæbne med saa mange andre unge Piger. De fleste Egteskaber vare i hine Tider de ældre Sægtninges Værk og gik mere ud paa at holde Jordegods sammen eller flette en god Forsørgelse end paa at forene Hjertene. Det handtes jo nu og da, at Tilbøjelighed og timelig Binding gik Haand i Haand, men kun sjælden vandt den første Sejr over den sidste.

Nej, hvad der havde rystet Margaret saa stærkt, var Annas Betænkelse, at hun en Gang havde næret stor Kærlighed til Holmer Hansen, og at hele hendes Slægt inderslig havde ønsket denne Forening. Hun havde en fort Tid drømt om sin Lykke, indtil Holmers Kulde, lagt for Dagen paa en Maade, der ikke kunde misforstaaes, havde tilintetgjort ethvert Haab. Da derefter den velstaaende Vejler, Lavrids Lunow til Holmgaard, havde meldt sig, havde den blide og søjelige Anna ikke længe modstaaet sine Brøders og sin Broderkonens indbringende Formaning om ikke at vige dette gode Tilbud fra sig. Nu vilde Margaret under andre Omstændigheder have læst sin Veninde, fordi hun saa let havde faaet Bugt med sin første Kærlighed; men da Holmer var Manden, sølte hun sine Læber bundne. Hun sad længe taos og kæmpede med sig selv, men omsider rev hun sig løs, knælede paa Jorden foran Anna, greb begge hendes Hænder og saa paa hende med et saa dybt og lidenskabeligt Udtryk i sine Øjne, at Anna studebe berøved.

„Annakil,“ sagde hun i den dybe, bløde Tone, hendes Stemme fit, naar hun var stærkt optagen, „vædes nu ikke paa mig og forlad mig ikke af dit Hjerte! Jeg er uskyldig, og var uvidende om dit Sindelag, ja et Barn, da du sam voffen Jomfru satte dig Kærlighed til Holmer. Kan jeg derfor, at han ælskede mig allerede for to Aar siden, mens jeg legede med Duffer? Han har givet mig sin Tro, skønt ingen ved derom uden Knud. Nu ved du det. Jeg øvede ikke længer at døje det for dig.“

Anna blev bleg, og Margaret kunde i sin Venindes fine, omskiftelige Træk læse hele hendes Sjælekamp, Overtraffelse, Tvivl, Harme. Da Anna tav, rejste Margaret sig, trykkede et Kys paa hendes Pande og sagde:

„Tal, Anna! Sig mig et Venstabsord!“

Anna drog et dybt Sut og brast i Graad, men fit dog omsider Bugt med sin Sindsrytelse. Hun smilte spagt og sagde:

„Jeg fatter det he't vel, Margaret! Du er langt mere fager end jeg, og du har et højt Sind. Holmer Hansen er en Mand med stor Stoltthed. Du maa vide, at saaledes er han, hvor mild og sindig han end lader.“

„Der sagde du mig det værste, du kunde,“ sagde Margaret blegnende. „Det ender dog vel med, at jeg ingen Sinde bliver hans Hustru.“

Nu fortalte Margaret, hvorledes alt var gaaet til mellem Holmer og hende, og indviede tillige Anna i sit Livs dybeste Sorg. Anna kendte godt den Mistanke for Vanhæd, der hvilede paa Margaret og Knud; men hun havde stadig af Kærlighed for Margaret stræbt at tro det bedste. Dog smittedes hun nu af Margarets Tvivl, og hun blev navnlig valdende i sin Tro paa Genete Jafobsbatters Værd ved at høre om det, der var foregaaet mellem Margaret og Maren Strams. Hun saa klart, hvor sørgelig Margarets Stæbne vilde blive, hvis hendes Fæder, der jo allerede var en aldrende Mand, gik bort, uden at den Mistanke, der hvilede over hans Forhold til Genete, var hævet. Hun vidste nok om Marens Al at forudsæ, at denne kolde og pengegrubde Kvinde ubarmhertigt vilde drage Nytte af Omstændighederne for at fortrænge Genete og hendes Børn fra Tjele. Anna begyndte nu at fatte Medlidenshed med Margaret i Stedet for at misunde hende, og dermed ublekkedes den sidste Rest af Røg, Heller ikke kunde hun andet end beundre den højsindede, kloge Ud-færd, Margaret havde udvist mod Holmer.

*) upassende, uanthenbigt.

„Jeg vilde ikke have ønsket at gøre som du,“ sagde Anna hdmngt. „Du har handlet viselig, og det bæres mig for, efter hvad jeg kender Holmer Hansens, at paa den Maade har du netop fnyttet ham endnu fastere til dig.“

„For Gud, det var ikke Meningen!“ udbrød Margaret heftig; tværtimod. Enden vil, frygter jeg, vise, at du tager storlig fejl.“

„Guds Moder,“ svarede Anna og lagde sin Arm kær- lig om Margarets Liv, „hvor alt til det bedste for dig! Forjag af din Sjæl det, som vi haabe kun er onde Menne- sters Opfind, og sæt Lid til din Lykke!“

Margaret var dødsbleg, og hendes Øjne funklede af en mørk Ib. Hendes klare Forstand og naturlige Stolt- hed aftaktede et Øjeblik alle Baand, og hendes Sjæl rejste sig mod Samfundsløvens Haardhed og Uretfærdighed.

„Men om nu saa var, udbrød hun, „og de med Kette talde mig en Vanhæd, stulde da jeg, som er uden Skyld, derfor være ringere i Guds Øjne? Er min Dyd ringere, fordi mine Forældre syndede? Og maatte jeg, hvis en Kirstens Tjener for Guds hellige Alter havde forenet Hol- mers og mine Hænder, da lige fuldt taale kun at regnes for hans Slegfreds?“

„Jeg bliver helt forvirret ved at tænke derpaa,“ sagde Anna; „du skal helst ikke gruble derover!“

„Gud giv, jeg aldrig var født!“ sagde Margaret med Taarer; „men førstede Menneftene mig, saa hentskr jeg til Kirstens Barmhertighed. Bliver jeg ikke Holmers Brud, bliver jeg herrens! Hvem ved, Anna, lykkeligst er maaste dog den Kvinde, der henderager sit Liv bag et Klosters Mure i Forsørgelse og Tilbedelse. Forgangen Nat havde jeg den Drøm, at jeg havde kostergivet mig. Jeg knælede i en saare dejlig Kirke imellem en stor Hof Søstre, Korfangen løb velveldig omkring mig, og den hellige Nøgle buftede sødt. Stundom tænker jeg, at den Drøm er et Varsel.“

Anna var i Forlegenhed med at give Margaret Trøst; thi selv havde hun en Gang haft lignende Tænker, og hun var i sit Hjerte Bapismen hengiven. Heri stod hun paa Oldemoderens Side, medens ikke alene hendes Søstrene og Anna Seefeld, men, hvad værte var, hendes Fæstemand vedbentte sig den nye Lære. Inden hun kom til Ende med sin Overvejelse, løb der Fortrin; Kristoffer Kruse, der nylig var vendt tilbage til Hjemmet, og Knud stod for dem.

„Hvad, I have begge røde Øjne,“ sagde Kristoffer Kruse muntert. „Nu, der er to Slags Graad i Kvindes- øjne, efterdem de græde af Glæde, hvad Mændene ugerne gøre. Tør nu de Taarer af og klar eders skønne Øjne, som nu rei straks vil faa noget for sig, som er værd at stue. Jakob Strædders Kvinde, som binder Perlekuer, tom net- op i Gaarde, Anna, og onfer dig i Tale. Hun havde en Blyt paa Armen, og du gætter let, hvad den gemmer.“

Den Odfordring lod sig ikke afvise. Anna og Marga- ret fulgte op med, og snart vare de alle optagne af at un- dersøge Annas Perlekuer, Brudebragt, Hovedguld og de Smykker, som hun havde taget i Arv efter sin Moder. Blandt dem var der et lille Jesu Raavn af Diamanter, som højlig blev beundret. Da de først havde begyndt, viste Anna Seefeld dem hele Annas Udthyr, som, uagtet Krufes ikke var nogen rig Slægt, dog var meget over- daadigt. Der var Kjortler af leydhst Klæde, Damast og Fløj i lislige og skønne Farver; perlestuene Korsetter med Pufærmer og Spænder, skønne Guet, fine Brytjuge og andre Herligheder. Ikke mindre fristende var Sneyet af de flamlte Senglæder og alt Lærredet, hvoriblandt sine Vagener og en frynset, siltestukket Bordbug. Anna Seefeld fortalte en lang Krønike, der indeholdt høert enkelt Snyttes Historie, hvor det var vædet eller købt, og hvor kostbart det havde været, saa selv Margaret for en lille Tid glemte sine Sorger og fæstede sine Tænker paa det Gode, som Møl og Rusk kan fortæere. Knud maatte af Zdes Spørgsmaal og hele Færd næsten tro, at hun, hen- redden af den glade Stemning, havde for Øje den Tid, da hendes eget Udthyr stulde udredes paa de samme Verde, hvor nu Annas Skatte laa og frydede hendes Øjne.

Niende Kapitel. Gæster i Gaarde.

Et Bryllup i det fættende Aarhundrede var ikke som i vore Dage en Fæst, der blev afgjort i nogle faa Timer. Gildet varede oftest en hel Uge igennem, Gæsterne bleve budne i stort Antal, og fjærtboende Fremder havde en lang Rejse at gøre; de tom da gerne i Tide og vadeede længe. Dette gjaldt især om ethvert Bryllup paa Landet, og i Aaret 1534 kendte Adelen endnu ikke den Skik at holde Bryllup i Byen. Først et halvt Aarhundrede senere fit den jydste Adal sin Gaard eller sit Gildchus i Viborg, hvor den under Snaepstinget holdt sine Møder, og hvor i Sfiertinden mangt adeligt Bryllup kom til at faa. Kristoffer Kruse gjorde altsaa sin Søsters Bryllup i sin Hjem- stavn, og Forberedelserne havde i lang Tid hnsjelsat baade ham og hans Hustru.

Fleere Anstalter var at træffe, og Huset maatte for- synes i en Maalestet, som man i vore Dage ikke kan tænke sig. Bistnot vare de bentede Gæsters Tal ikke ringe og fculmevede uderligere op ved det store Følge af Svende, enhver Udsmand slæbte med sig; men det var dog især Gildets Langvarighed, der gjorde det muligt at faa Ende paa saa store Masser Føde- og Drikkevarer, som ved en llig Fæst bleve ophobede. Fædeburet paa Vingegaard bug- mede af salt Rød, Flæsk, tør Fisk, Brød, Bagværk og Kydderier, og i Kæderen laa opstabilede faa mange Træer med Hamburger- og Roskoller-Æl, Mjød, Viborgers-Ælald og Randers-Bursl samt Antre med sød Vin og Rhinvin, at man stulde tro, der væredes en hel Færmite Lands- tængte i Borgleje. Hvad desuden stulde til af fersk Rød, blev nu slagiet, Bildt fælbet og Gæderne i Tjele Langsø becmerebe.

Unerede et Par Dage før Brylluppet begyndte de

fjærtboende Gæster at indfinde sig, og snart var høert Sengerum og hder Seng paa Gaarden optaget, saa at Gaardens egne Folk maatte sove paa Hø og Galm i Læden. Stælbene vare overfyldte med fremmede Heste, medens alle Gaardens Heste vare satte paa Græs. Fra Morgen til Aften var der Liv og Larm, og i Jdsstuen blev der uaf- ladelig brasket og kogt. Husmoderen fit da især at mærke, at der var Gæster i Gaarde; men trods den store Møje, hun havde, viste hun alle stadiet et mildt Afsyn, hvorfor hendes Gæster priste hende og talte hende: „en lystig, ven- lig og hdmng Kvinde.“

Zde Nielsbatter havde hun en aldrig traattet Hjel- perke; hendes sunde, kraftige Natur gjorde hende det mu- ligt, trods hendes unge Alder at holde ud fra Morgen til Aften. Hendes skælmste Munterhed boritryllede Rødsom- heben blandt Kvindene, og selv de barfæste af Mændene bleve milde, naar den lvsbaarede, blaasjede Pige lod sine Smilshuller se og sin glade Stemme høre. Zde var lyst- fallig og Knud i hendes Stærk, saa lang Dagen var; men hendes Sindelag var af den Art, at hendes Kærlighed ikke gjorde hende menneskeft. Hun saa alt og alle i et Rosenkast, og om det saa var Thomas Kruse, fit han gode Ord, sødt for furt, hvorved han stæbtes i stor Vild- færelse.

Lige fu'bt var det ingen let Sag for Vært og Vært- inde at stille alle tilfreds og rent umuligt at holde af Grund til Uenighed borte. Stridens Fængstof laa i hine Dage i Luffen, aplet af Tidsalderens aandelige Væring og borgerlige Uroligheder, saa at næsten hver Mand og Kvinde førte det med sig. Nigets Sager tom stadig paa Bane, hvor Medlemmer af Landets Adal vare samlede, og fuldstændig Enighed var kun til Stede i et eneste Punkt, nemlig i det faste Forsæt at modstætte sig Kristian den Andens Genindsættelse. Den kirkelige Strid spillede ganske vist en mere underordnet Rolle isbndt disse verds- lige Sæle; men Kristoffer Kruse, der var den lutheriske Lære hengiven, fit dog at føle, at næsten alle hans Gæster vare papistiske sindede. Den ny Lære havde hidtil kun gjort ringe Fremgang baade hos den jydste Adal og hos Bonden; det var især Kæbstadborgeren, der holdt Luthers Fane oppe. Nu var Kristoffer Kruse ingenlunde en lu- therisk Fanatiker; tværtimod havde han for nogen Tid siden i Gerningen givet Vidnesbyrd om sit Maadehold, idet han selv fjerde tillige med Niels Raas, Lars Steel og Kristen Friis havde søgt at væge den onde Bisp, Jørgen Friis, mod de Viborg Borgeres Kaseri Tidens store aandelige Spørgsmaal rystede dog nu hele den paa Vingegaard samlede Kreds nær ind paa Livet. Lavrids Lunow havde nemlig ønsket at blive viet af en lutherisk Prædiker, et Forsæt, som den gamle Gidsel Pødbust haardnakket modstætte sig, og som tom til at koste stæffels Anna mange Taarer.

Gentlig havde Vingegaards Beboere i en Del Aar levet et meget utirkteligt Liv, og det samme funde siges om hele Omegnens Beboere. Den papistiske Geistlighed var alt for lang Tid nebfunken i Verdslighed og Labhed, og Zhandehaverne af Præsteladene nød deres Indtægter i Byerne, medens de overdrog Gudstjenesten til inaptfionede Kapellaner. Disse vare desuden til Stede i saa ringe Tal, at i mange Kirker Mæssen kun læstes hver tredje eller fjerde Søndag, og nogle stod helt øde. Hr. Niels Frand- sen, som vikarierede i denne Egn, undlod rigtignot aldrig, naar han havde læst Mæsse i Vinge Kirke, at komme med til Gaarden, høre gamle Gidsel Pødbusts og Annas Skrifte- maal og tilbede den Absolution. Dette blev altid paa- stønnet og i ethvert Fald lønnet med et rigeligt Maaltid; men Kristoffer, hans Hustru og Zde vilde ikke have med ham at gøre. Oldemoder og Anna nød paa papistisk Vis Sakramentet kun i Brødets Stikkelse uftravrigelig en Gang aarlig og ved Paaskestid; de andre berimod drog til Viborg, naar de vilde høre et Guds Ord, og der nød de hos Thøger Lovensbalk Naberne i den oprindelige, af Herren selv ind- stiftede Form, baade i Vinens og Brødets Stikkelse. Da det krævede en Rejse paa halvtredie Mil, stete det selvfølgelig ikke ofte.

Thomas Kruse nød slet ikke Sakramentet høerten i den ene eller begge Stikkelser. Opvoffen under opløste kirkelige Tilstande var han, som ikke saa af hans samtidsge- bleven et Bytte for en Vantrø, der ved hans misundelige og avindssyge Karakter fit den mørkeste Farve. I hans Øjne var al Gudsstjeneste kun et Haandværk, Geistlighed et Lav, der kun saa paa sin egen Fordel, og alle troende Døsmere og Narre. Han bred da nu kun Spot med de andres Nidarthed i det i hans Øjne ganske ligegyldige Spørgsmaal, om en papistisk geistlig eller en lutherisk Præ- diker stulde vie Anna. Han havde dog paa sin Vis God- hed for sin Søster, og en Dag, da han var bleven hendes store Vlegthed var og saa, at hendes Øjne vare røde af Graad, havde han sagt til hende:

„Jeg mærker, Sfiertkil, at du statter ikke stort om den Brudgom, der er udsat til dig. Se, nu kan du let blive ham tvit! Hold hart ved Mæsse, Vieband og Smørelse, saa vil han, som jo er en Rætter paa en Hals, lade dig sidde og ride brubeløs herfra.“

„Hy, Thomas, at give mig slikt ondt Raad!“ svarede Anna med blussende Kinder. Djevlen maa have indgivet dig det; thi du skal vide, at hvorledes det end staar med Lavrids's Tro og min, har jeg givet ham mit Ord og bryder det ikke, saa vist som han er en retslaffen Danne- mand og mig huld og tro.“

Anna tænkte lige fuldt ikke uden overtroist Ghser paa en lutherisk Viesle, ved hvilken høerten hun eller hendes Brudering stulde stantes med Vieband, den hellige Salve ikke smøres paa hendes Pande og den hellige Nøgle ikke dukte. Der kunde ikke være Velsignelse derved, ja det vilde blive, som om hun slet ikke var viet. Oldemoder stættede hende af al Magt. Hun havde hele Tiden været imod at give sin Sønnedatter til en Rætter; men da hun valdt til Føje heri, holdt hun fast paa, at Vieslen stulde fuldbyrdes af Niels Frandjen; i modfat Fald truebe hun med sin Fors- bandelse; men Lavrids Lunow var hidindtil ikke des min- dre bleven ved sit.

(Fortfættens.)